

Izglītības un zinātnes
ministrija

AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS FINANSĒJUMS 2017. GADĀ

2018

Pārskatā par augstākās izglītības finansējumu 2017. gadā publicēti dati par augstākās izglītības iestāžu ieņēmumu un izdevumu apmēru, struktūru, snieguma finansējumu un dažādu rādītāju dinamiku un izmaiņām, salīdzinājumā ar 2016. gada rādītājiem, kā arī dati par studiju maksu un budžeta vietu sadalījumu augstskolās.

Augstskolas vai koledžas iepriekšējā gada valsts budžeta līdzekļu sadalījuma un izlietojuma, pašu ieņēmumu un to izlietojuma dati katru gadu tiek iegūti saskaņā ar Ministru kabineta 2006. gada 2. maija noteikumu Nr. 348 "*Kārtība, kādā augstskola un koledža iesniedz Izglītības un zinātnes ministrijā informāciju par savu darbību*" 4.pielikumu *Augstskolas/koledžas budžeta sadalījums un izlietojums _____gadā.*

2017.gadā apkopoti un šajā pārskatā publicēti dati par 15¹ valsts augstskolām, 11 juridisko personu dibinātām augstskolām (ieskaitot ārvalstu augstākās izglītības filiāles), 17 valsts koledžām (ieskaitot augstskolu aģentūras) un 7 juridisko personu dibinātām koledžām. Dati par Latvijas Nacionālo aizsardzības akadēmiju šajā pārskatā netiek iekļauti.

Pārskatā lietotie augstskolu un koledžu saīsinājumi:

Valsts augstskolas		
1.	Latvijas Universitāte	LU
1.1.	Latvijas Universitātes P.Stradiņa medicīnas koledža	LU PSK
1.2.	Latvijas Universitātes Rīgas Medicīnas koledža	LU RMK
2.	Rīgas Tehniskā universitāte	RTU
3.	Latvijas Lauksaimniecības universitāte	LLU
4.	Daugavpils Universitāte	DU
4.1.	Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža ²	DU DMK
5.	Rīgas Stradiņa universitāte	RSU
5.1.	Rīgas Stradiņa universitātes Sarkanā Krusta medicīnas koledža	RSU SKMK
6.	Liepājas Universitāte	LiepU
7.	Latvijas Kultūras akadēmija	LKA

¹ Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas dati pārskatā atsevišķi netiek izdalīti

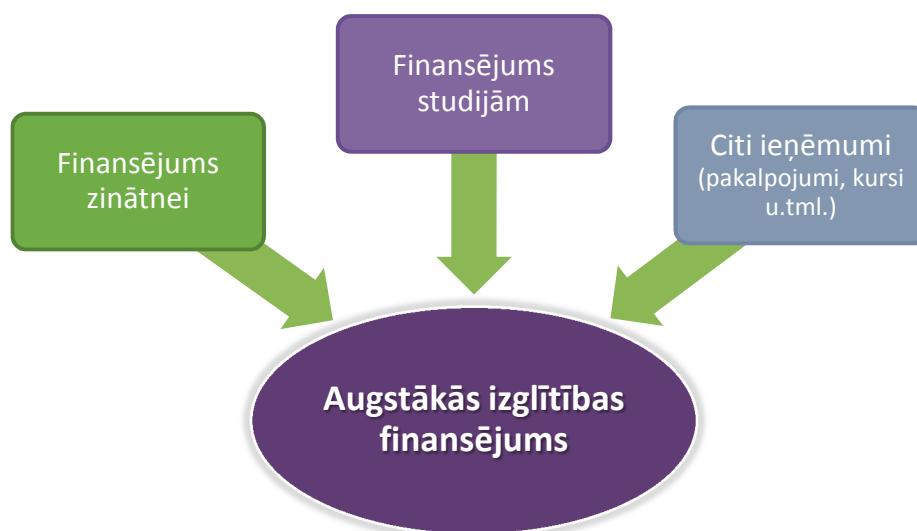
² Ņemot vērā, ka pārskata periods ir 2017. gads, tad DU DMK vēl netiek datos skaitīta kā DU aģentūra

7.1.	Latvijas Kultūras akadēmijas <i>Latvijas Kultūras koledža</i>	LKA LKK
8.	Latvijas Mākslas akadēmija	LMA
9.	J. Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija	JVLMA
10.	Latvijas Sporta pedagogijas akadēmija	LSPA
11.	Latvijas Jūras akadēmija	LJA
12.	Rēzeknes Tehnoloģiju Akadēmija	RTA
13.	Ventspils Augstskola	VeA
14.	Vidzemes Augstskola	ViA
15.	Banku augstskola	BA
15.1.	Banku augstskolas Uzņēmējdarbības koledža	BA UK
Valsts koledžas		
1.	Profesionālās izglītības kompetences centrs „Rīgas Tehniskā koledža”	RTK
2.	Rīgas Celtniecības koledža	RCK
3.	Olaines Mehānikas un tehnoloģijas koledža	OMTK
4.	Liepājas Jūrniecības koledža	LJK
5.	Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledža	UCAK
6.	Jēkabpils Agrobiznesa koledža	JAK
7.	Sociālās integrācijas valsts aģentūras koledža	SIVAK
8.	Valsts Robežsardzes koledža	VRK
9.	Malnavas koledža	MK
10.	Rīgas 1. medicīnas koledža	R1MK
11.	Valsts Policijas koledža	VPK

Augstākās izglītības finansējums 2017. gadā

Ieņēmumus augstākās izglītības iestādēs veido trīs galvenie finansējuma avoti:

- 1) valsts un privātpersonu finansējums studijām;
- 2) finansējums zinātnei – gan valsts budžeta un ES struktūrfondu, gan citu avotu (komersantu pasūtījumi pētniecībai, starptautisko projektu finansējums u.c.);
- 3) citi ieņēmumi (pakalpojumi, ieņēmumi no kursiem, no telpu nomas u.c.).

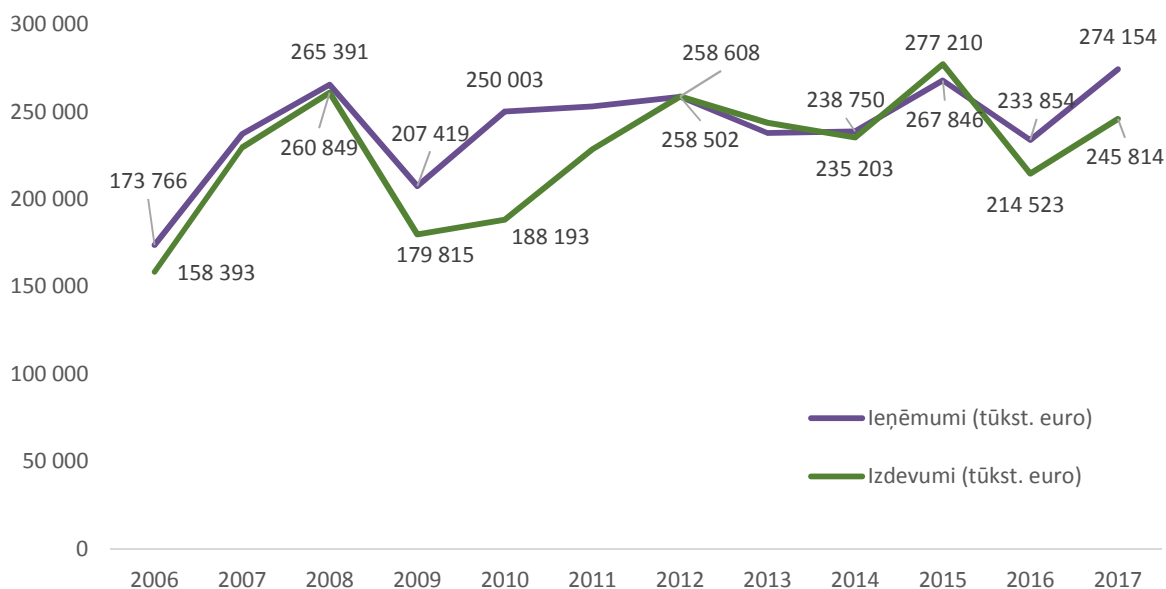
AUGSTSKOLU FINANSĒJUMS 2017.GADĀ

2017. gadā kopējie augstskolu ieņēmumi, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, pieauguši par 16%, veidojot kopsummu 330,6 milj. euro apmērā. Valsts augstskolu³ ieņēmumi 2017. gadā – kopsummā 274,154 milj. euro – ir augstākie vismaz pēdējo desmit gadu laikā, pat par spīti tam, ka 2016. gadā valsts augstskolu ieņēmumi bija zemākie kopš 2010. gada. Privāto augstskolu ieņēmumi pakāpeniski palielinās, pēdējo triju gadu laikā pieaugot no 30,3 milj. euro 2015. gadā līdz 32,6 milj. euro 2016. gadā (par 6,6 procentpunktiem).

Pieaugot augstskolu ieņēmumiem, ir palielinājušies arī augstskolu izdevumi, sasniedzot kopsummu 297,9 milj. euro apmērā, taču joprojām nepārspējot 2015. gada izdevumu apmēru, kad tas bijis pats augstākais vismaz pēdējo piecu gadu laikā.

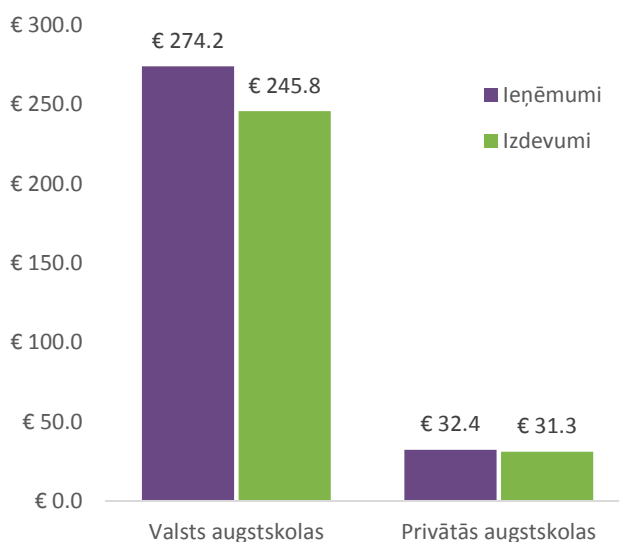
³ Ieskaitot valsts augstskolu aģentūras

Valsts augstskolu ieņēmumi un izdevumi

Visstraujāk – par 14 procentpunktiem – 2017. gadā pieauguši valsts augstskolu izdevumi, kuru kopējais apjoms gan nesasniedz 2015. gada izdevumu kopsummu. Šāds pieaugums liecina par mērenu atkopšanos no 2016. gada straujā izdevumu krituma, kad valsts augstskolu izdevumi samazinājās par 23 procentpunktiem⁴.

Augstskolu ieņēmumi un izdevumi 2017. gadā (milj.euro)

2017. gadā nav būtiski mainījusies augstskolu ieņēmumu struktūra. Valsts augstskolu kopējos ieņēmumus veido valsts finansējums studijām (37%), studiju maksas ieņēmumi (20%), finansējums pētniecībai (24%) un citi ieņēmumi. Privātajām augstskolām lielāko daļu

⁴ Valsts augstskolu izdevumu apjoma kritums 2016. gadā skaidrojams ar izdevumu rekordlielo kopsummu 2015. gadā – 277,2 milj. euro, kas saistīta ar Eiropas Savienības (ES) struktūrfondu un valsts budžeta finansēto projektu līdzfinansējumu.

ieņēmumu (70%) veido ieņēmumi no studiju maksas, pētniecības ieņēmumiem veidojot nelielu daļu jeb 3%.

Ieņēmumi ir cieši saistīti ar studējošo skaitu augstskolā, līdz ar to savstarpējam salīdzinājumam vērtīgs ir rādītājs par augstskolu ieņēmumiem un izdevumiem uz vienu studējošo. 2017. gadā vidējie valsts augstskolu ieņēmumi uz vienu studējošo ir 4 453 euro, taču juridisko personu dibināto augstskolu vidējie ieņēmumi ir krietni zemāki: 2,2 tūkst. euro. Visaugstākie ieņēmumi uz vienu studējošo ir Ventspils Augstskolai (7 tūkst. euro) un Latvijas Lauksaimniecības universitātei (6,8 tūkst. euro). Vismazākie ieņēmumi uz vienu studējošo ir Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijai (2,2 tūkst. euro) un Latvijas Jūras akadēmijai (2,3 tūkst. euro). Lielākoties izdevumi uz vienu studējošo augstskolām ir zemāki par ieņēmumiem, taču dažām augstskolām – Rīgas Stradiņa universitātei, Latvijas Kultūras akadēmijai, Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijai un Latvijas Mākslas akadēmijai – izdevumu apmērs uz vienu studējošo 2017. gadā pārsniedz ieņēmumu apmēru.

Augstskolu ieņēmumi un izdevumi uz vienu studējošo 2017.gadā (euro)

Lielākās valsts budžeta dotācijas studijām 2017.gadā tika piešķirtas Rīgas Stradiņa universitātei⁵ – 24,6 milj. euro – tām veidojot 45% no visiem universitātes ieņēmumiem. Ievērojamas dotācijas – 21,6 milj. euro un 20,8 milj. euro – 2017. gadā saņēma attiecīgi Rīgas Tehniskā universitāte (37% no ieņēmumiem) un Latvijas Universitāte⁶ (25% no ieņēmumiem).

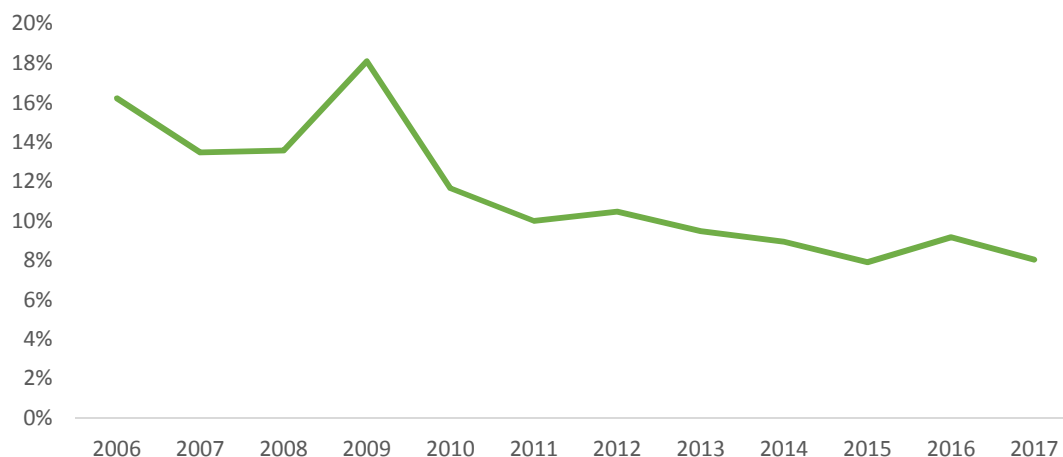
Lai gan 2017. gadā par 5,9% ir pieauguši augstskolu ieņēmumi no studiju maksas, šo ieņēmumu īpatsvars no ieņēmumu kopsummas ir nedaudz samazinājies (par 2,4 procentpunktiem). Rīgas Stradiņa universitātei, tāpat iepriekšējā gadā, bija vislielākie

⁵ Ieskaitot RSU aģentūru RSU SKMK.

⁶ Ieskaitot LU aģentūras LU SMK un LU RMK.

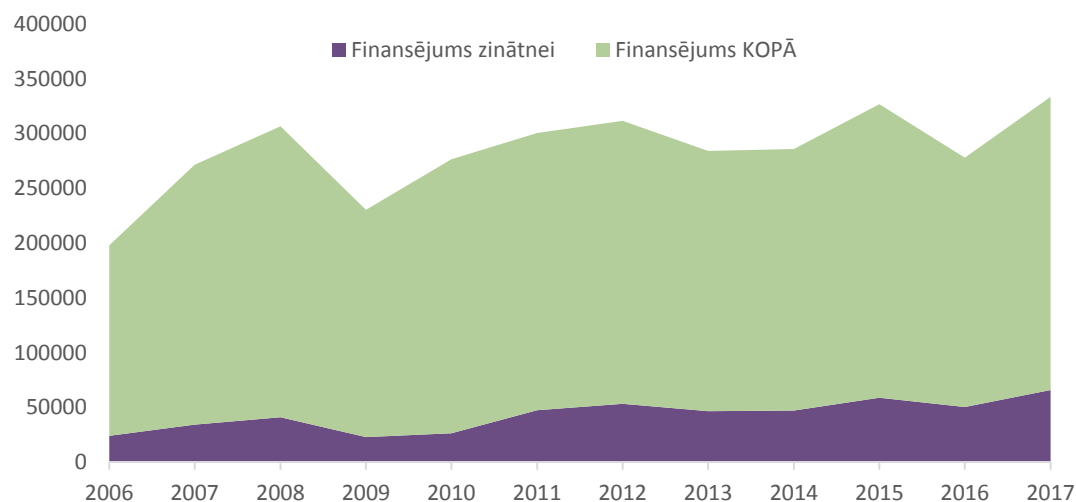
ieņēmumi no studiju maksas – 24,3 milj. euro, kas no visiem ieņēmumiem veido 45%. Tai seko Latvijas Universitāte ar 12 milj. euro un Rīgas Tehniskā universitāte ar 8,2 milj. euro (attiecīgi 14,4% un 13,9% no visiem ieņēmumiem). Reģionu augstskolās laika gaitā arvien samazinās ieņēmumu īpatsvars no studiju maksas, no 13% 2007. gadā līdz 8% 2017. gadā.

Reģionu augstskolu ieņēmumu no studiju maksas īpatsvars no visiem ieņēmumiem

Augstskolas ir institūcijas, kas gan īsteno akadēmiskas un profesionālas studiju programmas, gan nodarbojas ar zinātņi un pētniecību, tādēļ augstākās izglītības finanses veido ne vien studiju finansējums, bet arī izdevumi zinātnei. 2017. gadā valsts augstskolās⁷ finansējums zinātnei veido 25% no visiem ieņēmumiem, privātajās augstskolās – 3%. Vismaz divas trešdaļas (69% jeb 45,7 milj. euro) no 2017. gada zinātnes finansējuma kopsummas – 65,8 milj. euro –, valsts augstskolas saņēmušas no valsts budžeta un ES struktūrfondiem.

Augstskolu finansējums zinātnei (tūkst. euro) 2006.-2017.gadā

Savukārt pēc finansējuma apjoma zinātnei⁸, kuru veido pēc noteiktiem kvantitātes un kvalitātes kritērijiem piešķiramais zinātnes bāzes finansējums, kā arī finansējums pētniecībai,

⁷ Augstskolu zinātnes finansējuma aprēķinos nav iekļautas augstskolu aģentūras

⁸ Ieņēmumus zinātniskajai darbībai veido ieņēmumi no valsts budžeta (ieskaitot ieņēmumus no ES struktūrfondiem; zinātnes bāzes finansējuma, Valsts pētījuma programmu finansējuma u.c. finansējuma), ieņēmumi no ārvalstu finanšu palīdzības un no līgumdarbiem.

nemainīgi līdere ir Latvijas Universitāte ar 25,1 milj. euro (30% no ieņēmumiem), kurai seko Rīgas Tehniskā universitāte ar 21,6 milj. euro (37% no ieņēmumiem) un Latvijas Lauksaimniecības universitāte ar 6,5 milj. euro (23% no ieņēmumiem), Rīgas Stradiņa universitātei būtiski atpaliekot ar 3,7 milj. euro jeb 6,8% no visiem universitātes ieņēmumiem.

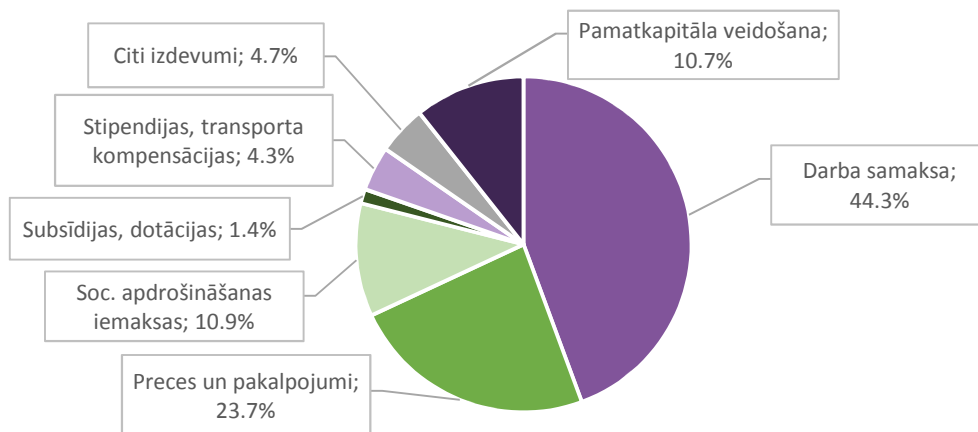
Izglītības un zinātnes ministrija 2015. gadā ieviesa jaunu augstākās izglītības finansēšanas modeli, kura otrais pīlārs paredz augstskolām finansējumu par sasniegtajiem rezultātiem – snieguma finansējumu. Snieguma finansējuma apmērs kopš tā ieviešanas ir pieaudzis par 18%, kopsummai sasniedzot 6 485 480 euro.

Snieguma finansējums 2017. gadā piešķirts tām augstskolām, kas visveiksmīgāk iesaistījušas pētniecībā un radošajā darbā studentus un jaunus zinātniekus, īstenojušas starptautiskos pētniecības projektus un sadarbojušās ar uzņēmējiem.

Līderi snieguma finansējuma rādītājos ir Latvijas Universitāte un Rīgas Tehniskā universitāte, pieciniekā vēl iekļūstot Ventspils Augstskolai, Latvijas Lauksaimniecības universitātei un Rīgas Stradiņa universitātei. Arī Latvijas Mākslas akadēmija, Latvijas Kultūras akadēmija un Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija saņēma snieguma finansējumu, tā lielāko daļu iegūstot pateicoties sasniegtajiem rezultātiem mākslas un radošajos projektos.

Pēc izdevumu struktūras, tipiski valsts augstskolām⁹ gandrīz pusi (vidēji 48%) no izdevumiem veido darba samaksa, tai skaitā vidēji 30% veido atalgojums akadēmiskajam personālam (2016.gadā – 26%), 5% administratīvajam personālam un vispārējā personālam – 13%. Otrā lielākā izdevumu pozīcija valsts augstskolās ir preces un pakalpojumi¹⁰, kas vidēji veido 21% no kopējiem izdevumiem. Augstskolas stipendiju izmaksai un transporta kompensācijām vidēji 2017. gadā tērējušas 7% no visu izdevumu kopsummas, viszemākais šis rādītājs ir Rīgas Stradiņa universitātei – 2%.

Valsts augstskolu izdevumu struktūra 2017. gadā (%)

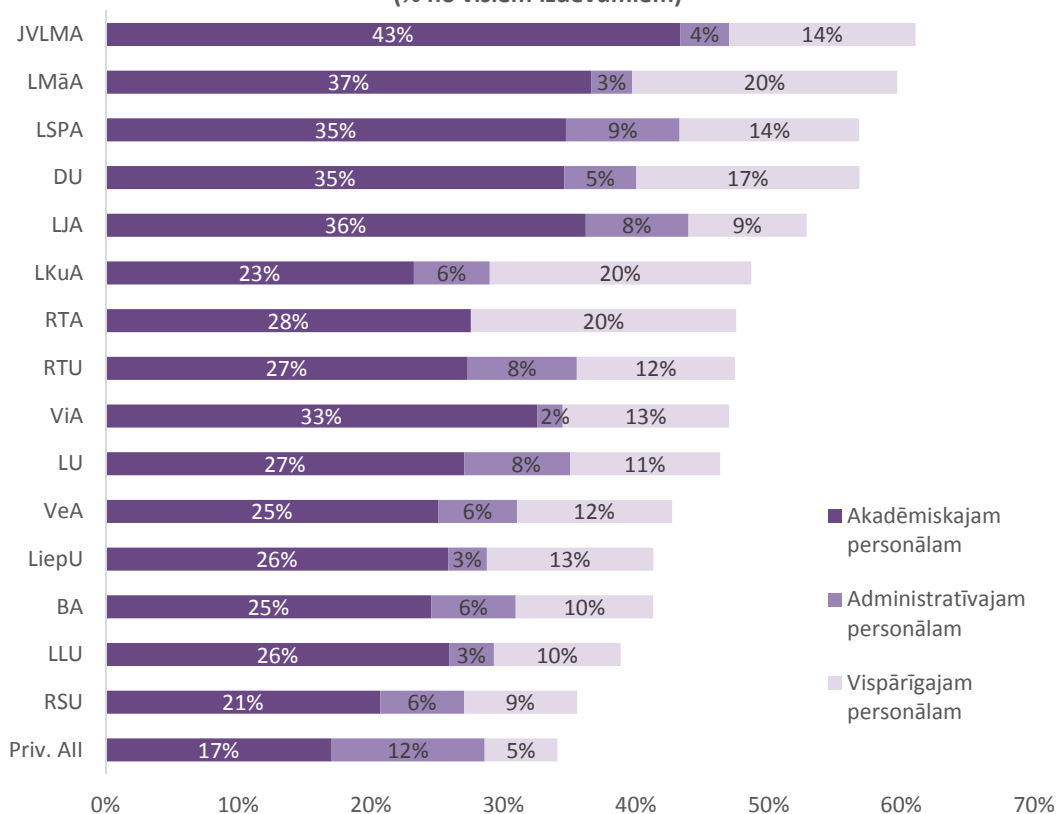
Privātās augstskolas ievērojami mazāku izdevumu daļu – vidēji 34% no visiem izdevumiem – izdod darba samaksai akadēmiskajam, administratīvajam un vispārīgajam personālam. Savukārt izdevumu īpatsvars precēm un pakalpojumiem (36%) ir krietni augstāks nekā valsts augstskolām.

⁹ Neieskaitot augstskolu aģentūras

¹⁰ Pie precēm un pakalpojumiem ieskaitāmi izdevumi par: komandējumiem un dienesta braucieniem, komunālajiem pakalpojumiem, Krājumiem, materiāliem, energoresursiem, precēm, biroja precēm un inventāram, izdevumi periodikas iegādei, nodokļu maksājumiem

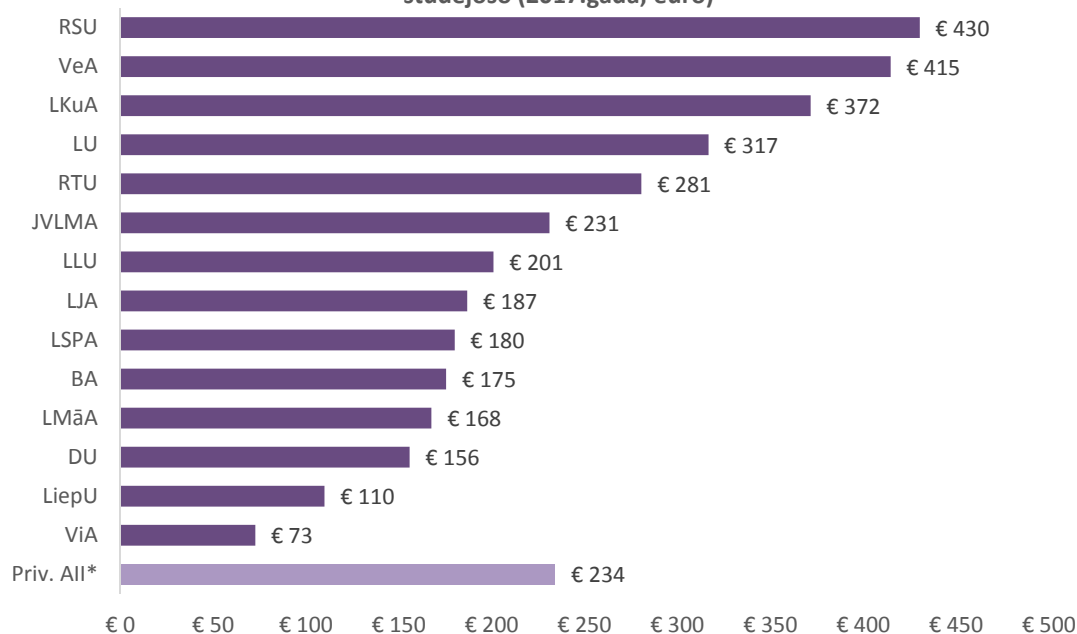

Izdevumu īpatsvars augstskolas personālam (% no visiem izdevumiem)

Augstskolas darba samaksai administratīvajam personālam uz vienu studējošo 2017. gadā vidēji izdevušas 235 euro. Visaugstākās izmaksas bijušas Rīgas Stradiņa universitātei (430 euro uz vienu studējošo) un Ventspils Augstskolai (415 euro uz vienu studējošo), turpretī vismazākās – Liepājas Universitātei un Vidzemes Augstskolai (attiecīgi 110 un 73 euro uz vienu studējošo).

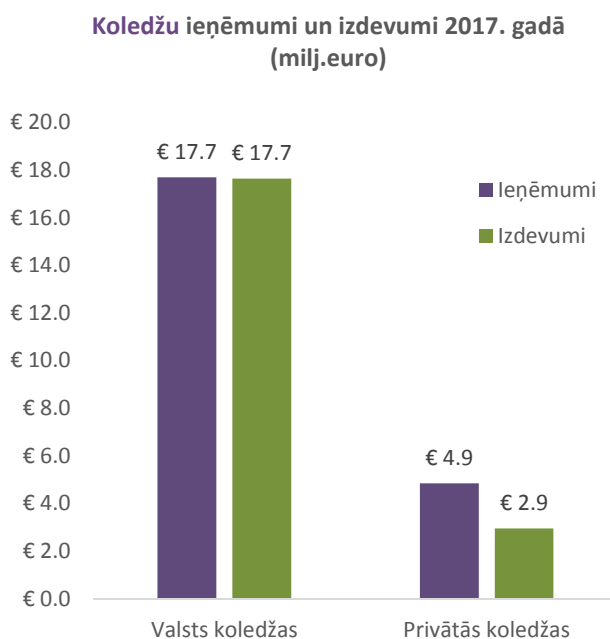
Augstskolu izdevumi darba samaksai administratīvajam personālam uz vienu studējošo (2017.gadā; euro)

Kopumā augstākās izglītības finanšu dati liecina, ka augstskolas pamazām atkopjas no 2016. gada ieņēmumu un izdevumu straujā krituma, taču pieauguma temps visticamāk būs salīdzinoši mērens, kas liecina par iespējamu stabilitāti augstākās izglītības finanšu jomā. Reģionu augstskolās ieņēmumu īpatsvars no studiju maksas arvien samazinās, kas varētu būt skaidrojams gan ar demogrāfijas tendencēm, gan ar iespējamu studējošo aizplūšanu uz Rīgas augstskolām.

KOLEDŽU FINANSĒJUMS 2017. GADĀ

Valsts un privāto koledžu ienākumu kopsumma 2017. gadā bija 22,6 milj. euro, viena gada laikā pieaugot par 22% procentpunktiem¹¹. Pārskata periodā izdevumu kopsumma – 20,6 milj. euro – ir palielinājusies (par 15 procentpunktiem). Ja apskata atsevišķi valsts koledžas, tad to ieņēmumu kopsumma – 17,7 milj. euro – viena gada laikā pieaugusi par 11 procentpunktiem, tik tikko pārsniedzot izdevumu kopsummu, kas 2017. gadā bija 17,66 milj. euro. Savukārt privāto koledžu izdevumu kopsumma 2,9 milj. euro veido vien 60% no kopējiem koledžu ieņēmumiem.

Pēc datiem par koledžu ieņēmumu struktūru var secināt, ka tā ir viendabīgāka par augstskolu finansējuma struktūru: no finansējuma kopsummas 67% ir valsts budžeta un ES struktūrfondu līdzfinansējums un 24% ir ieņēmumi no studiju maksas. Salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu, ir samazinājies valsts budžeta dotācijas īpatsvars (2016. gadā 76%) studijām, likumsakarīgi palielinoties ieņēmumu apmēram no studiju maksas (2016. gadā 24%). Kopā finansējums studijām privātajās un valsts koledžās nemainīgi veido 95% no ieņēmumiem, atlikušo finansējumu veidojot citiem ieņēmumiem (tādiem kā pakalpojumu sniegšana, telpu noma, kursi u.tml.) Valsts koledžām 89% no kopējā finansējuma veido valsts budžeta dotācijas studijām, savukārt privātajām koledžām 92% veido studiju maksas ieņēmumi.

55% no koledžu izdevumiem (kopsummā 20,6 milj. euro) ir darba samaksa koledžas personālam (12,6 milj. euro). 29% no koledžu izdevumiem darba samaksai ir akadēmiskajam personālam (3,6 milj. euro). Privātajās koledžās šis rādītājs ir vidēji 44% no visiem darba samaksas izdevumiem, savukārt valsts koledžās – 27%, vairāk finansējuma novirzot stipendijām un transporta kompensācijām. Par precēm un pakalpojumiem koledžas 2017. gadā izdevušas vidēji 22% jeb 3,2 milj. euro no visiem izdevumiem.

¹¹ Koledžu ieņēmumu un izdevumu kopsummas aprēķinos nav iekļauti dati par augstskolu aģentūrām (LU SMK; LU RMK; LKuA LKK; RSU SKMK un BA UK)